

VIIRIÄISKOIRIEN METSÄSTYSKOKEEN SÄÄNNÖSTÖ

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 27.11.2011.
Voimassa 1.8.2012 alkaen.

VIIRIÄISKOIRIEN METSÄSTYSKOKEEN SÄÄNNÖT

Hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 27.11.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

1. Metsästyskokeiden tarkoitus ja soveltaminen

Metsästyskokeiden tarkoituksena on arvioida kokeisiin osallistuvien koirien metsästysominaisuuksia jalostusta varten ylösajavana ja monipuolisena jäljestävänä koirana metsästyksellisesti mahdollisimman todenmukaisissa olosuhteissa.

Kokeissa ei ole tarkoitus vahingoittaa riistaeläintä, eikä altistaa sitä kohtuuttomalle rasitukselle.

2. Kokeen luonne

Metsästyskokeet voivat olla luonteeltaan yleisiä, yhdistyksen jäsenten välisiä, rotujärjestön alaisten rotujen kokeita tai kokeita, joihin osallistumisesta määrätään erillisillä kilpailusäännöillä tai ohjeilla.

3. Osallistumisoikeudet ja rajoitukset

3.1. Oikeudet

Kokeeseen saavat osallistua viiriäiskoirat ja rodut, joille Kennelliitto on Spanieliliiton esityksestä myöntänyt osallistumisoikeuden.

Osallistuvien koirien on täytettävä Kennelliiton rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset.

Kokeeseen osallistuvan koiran tulee olla vähintään yhdeksän (9) kuukauden ikäinen. Koetoimikunnan ja ylituomarin on tarkistettava osallistumisoikeus

3.2. Rajoitukset

Koe voidaan järjestää vain, jos siihen osallistuu vähintään kaksi (2) koiraa, lukuun ottamatta koko kauden kestävää koetta.

Koetoimikunnalla on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien lukumäärää, jos koejärjestelyt niin vaativat.

Kokeeseen ei saa osallistua.

- 1) Sairas koira.
- 2) Kantava narttu 30 vuorokautta ennen arvioitua penikoimista ja 42 vuorokautta penikoimisen jälkeen.
- 3) Koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia.
- 4) Kiimainen narttu.

4. Jääviys

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen jääviyssääntö (Liitevihko)

5. Järjestämisluvan myöntäminen

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n, Kennelliiton ja kennelpiirien myöntämissä kokeissa. FCI myöntää kansainväliset kokeet. Kennelliito myöntää valtakunnalliset mestaruuskilpailut, niiden valintakokeet ja maaottelut. Muiden kokeiden luvat myöntää kennelpiiri.

6. Koeluvan anominen

6.1. Luvan anoja ja järjestelyistä vastaava

Kokeen järjestämisluvan anoo järjestävä yhdistys (yhdistykset), jonka pitää olla Kennelliiton jäsen. Kokeen järjestelyistä huolehtii järjestävä yhdistys (yhdistykset).

6.2. Anomisen määräaika

Koe on anottava Kennelliiton kulloinkin määräämänä aikana (Liitevihko). Hyväksytty koe tulee järjestää myönnettyä ajankohtana ja vain poikkeustapauksissa se voidaan siirtää tai peruuttaa.

6.3. Anomuksen sisältö

Koeanomuksessa on mainittava järjestävä yhdistys, kokeen laji ja luonne, osanottorajoitukset, koeaika ja -paikka, osanottomaksu sekä kenelle ja mihin mennessä ilmoitaututaan ja osanottomaksu maksetaan, tehtävään lupautunut ylituomari ja hänen varamiehensä ja vastaava koetoimitsija.

6.4. Anomuksen osoitus

Anomus osoitetaan aina sen kennelpiirin hallitukselle, jonka alueella koe järjestetään.

6.5. Kokeesta ilmoittaminen ja tiedottaminen

Kennelpiirit toimittavat myöntämistään kokeista listan Kennelliitolle julkaistavaksi.

7. Kokeen siirto ja peruuttaminen

Kennelliiton kulloinkin voimassa oleva yleinen sääntö. (Liitevihko)

8. Ylituomari ja hänen varamiehensä

Ylituomarin ja hänen varamiehensä on oltava Kennelliiton hyväksymä ko. koemuodon ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus. Ylituomarin on oltava Kennelliiton ja koemuotoa harrastavan rotujärjestön jäsen tai jonkun FCI:n hyväksymän kenneljärjestön hyväksymä kyseisen koemuodon tuomari.

9. Muut tuomarit

Palkintotuomareita on koeryhmässä kaksi (2), joista toinen valitaan ryhmätuomariksi. Ryhmätuomarin tulee olla vähintään 18-vuotias ja palkintotuomarin vähintään 15-vuotias. Ylituomarin toimiessa palkintotuomarina toista palkintotuomaria ei tarvita. Ryhmätuomarin on oltava joko Kennelliiton tai rotujärjestön tai jonkun FCI:n hyväksymän maan kenneljärjestön jäsen. Muiden tuomarien on oltava Kennelliiton tai sen jäsenyhdistyksen jäseniä.

Palkintotuomarilla on oltava voimassa oleva palkintotuomarikortti ja voimassa oleva arvostelu-oikeus. Palkintotuomarina voi tarvittaessa toimia myös palkintotuomarikurssin suorittanut harjoittelija ellei kyseisen kokeen järjestämisohje toisin määrää.

Ylituomari nimeää palkintotuomariryhmässä yhden ryhmätuomariksi. Ryhmätuomarin antamia ohjeita on noudatettava.

10. Kokeeseen ilmoittautuminen ja kokeesta poisjääminen

10. 1. Ilmoittautuminen

Kokeeseen on ilmoitaututtava ja osanottomaksu on maksettava aikaisintaan kuukautta ja viimeistään viisi päivää ennen kokeen alkua. Ilmoittautuminen tapahtuu järjestäjän määräämällä tavalla. Koiranomistajille ilmoitetaan kokeeseen pääsystä viimeistään heti ilmoittautumisajan päätyttyä.

10. 2. Jälki-ilmoittautuminen

Koetoimikunnalla on oikeus hyväksyä jälki-ilmoittautumisia ja niistä periä kaksinkertainen ilmoittautumismaksu.

10. 3. Poisjääminen

Ilman pätevää syytä pois jäänyt on aina velvollinen maksamaan osanottomaksun. Päteväksi syyksi poisjäämiseen katsotaan koiran alkanut kiima sekä koiran tai koiranohjaajan sairaus. Poisjäämisestä on ilmoitettava koetoimikunnalle heti esteen ilmettyä.

11. Koeluokat ja käsitteet

Viiriäiskoirien metsästyskokeet ovat yksipäiväisiä kokeita, joita voidaan järjestää 1.9. – 31. 12. välisenä aikana. Alokasluokan koe, nuorten luokan koe ja metsäkoe voidaan myös järjestää koko koekauden kestävinä kokeina, joita ei erikseen tarvitse anoa. Koekauden kestävä kokeen yksityiskohtaiset erillisohjeet määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä yleisohjeissa.

11.1 Nuortenluokka

Nuortenluokkaan (NUO) saa osallistua koira, joka on vähintään 9 kuukauden ja enintään 24 kuukauden ikäinen ja joka ei ole saavuttanut NUO luokassa vähintään 2 palkintoa.

11.2 Alokasluokka

Alokasluokkaan (ALO) saa osallistua yli 24 kuukauden ikäinen koira, joka ei ole saavuttanut ALO luokassa tai NUO luokassa vähintään 2 palkintoa.

11.3 Avoin luokka

Koira joka on saanut NUO tai ALO-luokassa 2-palkinnon, osallistuu avoimeen luokkaan.

11.4 Metsäkoe

Kaikki 15 kuukautta täyttäneet koirat saavat osallistua metsäkokeeseen. Koe voidaan suorittaa myös metsästyksen yhteydessä.

11.5 Kokeisiin liittyvät käsitteet

1. Koiranohjaaja keskeyttää	Luopui
2. Tuomari keskeyttää koesuorituksen	Keskeytettiin
3. Koira suljetaan pois kokeesta	Suljettu

Tarkemmat ohjeet keskeyttämisestä ja sulkemisesta löytyvät sääntöihin liittyvistä ohjeista.

12. Koiran loukkaantuminen

Koiran loukkaantuessa sen koesuoritus on keskeytettävä. Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari, maastossa ryhmätuomari ellei ylituomari ole heti tavoitettavissa. Ryhmätuomarin on perusteltava keskeyttäminen ylituomarille ensi tilassa. Ennen keskeyttämistä suoritettu arvostelu jää voimaan ja koiran tulos lasketaan.

13. Vastuukysymykset

Koiranomistaja vastaa koiralle aiheutuneista ja koiran aiheuttamista vahingoista.

14. Kokeen arvostelu, arvostelun perusteet ja palkintosijaan oikeuttavat pisteet

14.1. Arvostelu

Koeluokissa NUO, ALO, AVO kokeen lopputulos on eri osioiden ominaisuuspisteiden yhteissumma.

Metsäkokeessa käytetään arvostelua HYVÄKSYTTY / HYLÄTTY.

Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan, että koira saa kaikista arvostelukohdista 3-5 pistettä.

Arvosteltavat ominaisuudet:

Haku	1-6 p.	Kyky löytää riistaa	1-5 p.
Seuraamisaika	1-6 p.	Haukku	1-6 p.
Yhteistyö	1-5 p.		

14.2. Palkintosijaan oikeuttavat pisteet

14.2.1 NUO ja ALO luokka

Palkintosijat 1, 2, 3 tai 0.

Pistetaulukko

9= Erinomainen (ainoastaan kohdissa vainu ja jäljestämishalukkuus)

8-7 = Erittäin hyvä

6-5 = Hyvä

4-3-2 = Hyväksyttävä

1 = Välttävä

0= Ei suoritusta (ei osallistunut kohtaan)

Arvostelukohteet	Kerroin	Enimmäispisteet
Vainu	3	27
Haukku	3	24
Jäljestämishalukkuus	3	27
Seuraamisvarmuus	1	8
Metsätyö	2	16
Vesityö	2	16
Laukausreaktio	1	8
Ohjattavuus	1	8
Nouto		noutaa / ei nouda

Enimmäispisteet yhteensä: 134.

Palkintosijavaatimukset

1 palkinto	Vähintään 7 pistettä jokaisesta kohdasta
2 palkinto	Vähintään 5 pistettä jokaisesta kohdasta
3 palkinto	Vähintään 2 pistettä jokaisesta kohdasta

Hylätty nouto ei vaikuta palkintoluokkaan.

Koiraa ei voida palkita, jos se osoittaa selvää laukaus- tai käsittelyarkuutta tai jos se on vihainen.

14.2.2 AVO luokka

Palkintosijat 1, 2, 3 tai 0.

Pistetaulukko

8-7 = Erittäin hyvä	6-5 = Hyvä	4-3-2 = Hyväksyttävä
1 = Välttävä	0 = Ei suoritusta (ei osallistunut kohtaan)	

Arvostelukohteet	Kerroin	Enimmäispisteet
Metsätyö	3	24
Laukausreaktio/metsä	1	8
Laukausreaktio/vesi		Hyväksytty / Hylätty/ EVA
Vesityö	2	16
Työsk. laahausjäljellä (lintu)	1	8
Työsk. laahausjäljellä (muu riistaeläin)	2	16
Nouto vedestä	2	16
Ohjattavuus	2	16
Verijälkityöskentely		Hyväksytty / Hylätty

Enimmäispisteet yhteensä: 104.

Palkintosijavaatimukset

1 palkinto	Vähintään 7 pistettä jokaisesta kohdasta
2 palkinto	Vähintään 5 pistettä jokaisesta kohdasta
3 palkinto	Vähintään 2 pistettä jokaisesta kohdasta

Koiraa ei voida palkita, jos se osoittaa selvää laukaus- tai käsittelyarkuutta tai jos se on vihainen.

Myös kohdat laukausvarmuus vedessä ja verijälkityöskentely on suoritettava hyväksytysti, jotta koira voi saavuttaa palkintosijan.

15. Kokeen tulokset

15. 1. Tulosten tarkistus

Kokeen sihteeri tarkistaa kaikki laskelmat ja huolehtii tulosten merkitsemisestä koirakohtaiseen sekä koepöytäkirjaan ja jättää ne viipymättä ylituomarin tarkistettaviksi. Ylituomarin on vahvistettava lomakkeet nimikirjoituksellaan ja lisättävä tuomarinumeronsa nimen yhteyteen.

Kennelpiirin, ao. rotujärjestön ja Kennelliiton tulee korjata koetuloksissa todetut puutteet ja virheet.

15. 2. Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on lähetettävä ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat ja koirakohtaiset pöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäjän ilmoittamaan osoitteeseen.

Kennelpiirin on lähetettävä Kennelliitolle ja rotujärjestölle kuuluvat pöytäkirjojen kappaleet kahden viikon kuluessa kokeen päättymisestä.

16. Muutokset sääntöihin ja ohjeisiin

Rotujärjestön yleisen kokouksen hyväksymät ja esittämät sääntömuutokset vahvistaa Kennelliiton valtuusto. Näihin sääntöihin liittyvät erillisohjeet hyväksyy ja vahvistaa rotujärjestön hallituksen esityksestä Kennelliitto (Katso liitevihko sääntöjen muuttaminen).

17. Erimielisyydet ja valitukset

Kennelliiton kulloinkin voimassa oleva yleinen sääntö. (Liitevihko)

18. Pakottavat syyt

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

Sääntöjen liitteenä on Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevat säännöt ja ohjeet.

METSÄSTYSKOKEIDEN NUO/ALO, AVO JA METSÄKOKEEN YLEISOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

1. Keskuspaikka

Kokeelle tulee järjestää tarkoituksenmukainen keskuspaikka, joka on sijainniltaan mahdollisimman keskeinen koemaastoihin nähden.

2. Koemaastot

Kutakin koiraa varten on varattava koemaasto. Lisäksi on varattava tarpeellinen määrä varamaastoja. Maastojen tulee olla riittävän laajat.

Käytettävistä koemaastoista päättää koetoimikunta. Ylituomari hyväksyy koemaastot kullekin palkintotuomariryhmälle.

Koe on suoritettava arvotussa tai sovitussa koemaastossa. Varamaastoon voidaan siirtyä vain, mikäli olosuhteet ovat muuttuneet sellaisiksi, ettei arvotussa tai sovitussa maastossa voida koiraa koetella. Käytössä olevat varamaastot on nimettävä ennen kokeen alkua.

3. Kokeen kulku

Koe alkaa ylituomarin puhuttelulla ja päättyy ylituomarin loppupuheenvuoroon, tulosten julkistamiseen ja mahdolliseen palkintojen jakoon.

Ylituomarin puhuttelu pidetään koepäivän aamuna tai koetta edeltävänä iltana, mikäli järjestelyt sitä vaativat.

3.1. Koirien arvonta maastoihin

Koira osallistuu kokeeseen, jos se on mukana arvonnassa.

Koirat arvotaan maastoihin ylituomarin puhuttelun jälkeen, mikäli järjestelyt eivät vaadi tekemään sitä etukäteen. Arvonta suoritetaan ylituomarin hyväksymällä puolueettomalla tavalla.

Mikäli ilmenee voittamattomia järjestelyvaikeuksia, ylituomarilla on arvonnän jälkeinkin oikeus siirtää palkintotuomareita ryhmästä toiseen.

Koko kauden kestävän kokeessa koiranohjaajalla on oikeus ehdottaa koiralleen koemaastoa koetoimikunnan hyväksyttäväksi. Koirien arvonta maastoihin suoritetaan tarvittaessa.

3.2. Koiran koettelu aika

Koettelu aika tulee aloittaa ylituomarin määräämänä koirien irtilasku aikana ja loppuu kun kaikki arvostelukohdat on suoritettu.

3.3. Toiminta maastossa

Kulkusuunnan maastossa päättää ryhmätuomari kuultuaan maaston tuntevaa ryhmän jäsentä.

Koiranohjaajan kohtuulliset toivomukset otetaan huomioon.

Koiran häiritseminen on kielletty.

Koiran työskentely voidaan tarkista tutkalla.

3.6. Luopuminen kokeesta

Koiranohjaaja voi luopua kokeesta missä vaiheessa tahansa koetteluajan päättymiseen saakka. Koesuoritus arvostellaan luopumisilmoitukseen asti.

3.7. Kokeen keskeyttäminen

Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari, maastossa ryhmänjohtaja ellei ylituomari ole heti tavoitettavissa.

Ryhmänjohtajan on perusteltava keskeyttäminen ylituomarille ensi tilassa.

Koe keskeytetään seuraavissa tapauksissa:

- Olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, että kokeen jatkaminen olisi eläinsuojelumääräysten vastaista. Tällaisia olosuhteita ovat koiraa vahingoittava jääkuori, jäätynyt lumikerros, kova pakkanen tai helle.
- Koira vahingoittuu kokeen aikana niin, että sen koetteleminen voidaan katsoa eläinsuojelumääräysten vastaiseksi.
- Luonnon olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, ettei koiran työskentelyä voida arvioida (esim. myrsky)

3.8. Sulkeminen kokeesta

Koira suljetaan kokeesta, jos se kieltäytyy työskentelemästä, estää tottelemattomuudellaan kokeen jatkamisen tai on vihainen.

Koira voidaan sulkea kokeesta myös silloin, kun koiranohjaaja tahallisesti rikkoo sääntöjä tai kytkee koiran ilman palkintotuomarin lupaa tai ei kehotuksesta huolimatta noudata palkintotuomarin ohjeita.

Koira voidaan sulkea kokeesta myös silloin, jos koiranohjaajan pyynnöstä ylituomarin hyväksymät, ryhmään kuulumattomat henkilöt tahallisesti häiritsevät kokeen kulkua tai palkintotuomarien työskentelyä eivätkä noudata palkintotuomarin antamia ohjeita.

3.9. Tuloksen laskeminen

Loppuun viedyssä ja keskeytetyssä kokeessa tulos lasketaan. Jos koira suljetaan tai koiranohjaaja luopuu kesken kokeen, tulosta ei lasketa.

Keskeytyksen, sulkemisen ja luopumisen syy merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan huomautuksia kohtaan.

4. Kohtuuton häiriö kokeen aikana

4.1. Kohtuuton häiriö

Haun tai työskentelyn aikana voi sattua koirasta riippumaton kohtuuton häiriö, joka keskeyttää koiran koettelemisen.

4.2. Häiriön toteaminen

Jos on aihetta epäillä kohtuuttoman häiriön keskeyttäneen työskentelyn, palkintotuomarien on viipymättä pyrittävä selvittämään keskeytyksen syy ja toimittava palkintotuomariohjeiden mukaisesti. Päätöksen kohtuuttoman häiriön hyväksymisestä tekee palkintotuomari.

4.3. Erityistapahtumat

Mahdolliset suurpetojen ja petolintujen vaikutukset koiran käyttäytymiseen kokeen aikana tulee pyrkiä aina selvittämään, ettei tule virhearviointeja. Eläimen laji merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

5. Palkintotuomarin arvostelun muuttaminen

Ylituomarin tehtävänä on valvoa, että kokeessa tarkoin noudatetaan Kennelliiton hyväksymiä viiriäiskoirakokeiden sääntöjä ja ohjeita. Ylituomarin velvollisuus on muuttaa palkintotuomarien arvostelua, jos hän erää seurattuaan tai palkintotuomarien selostuksen kuultuaan on vakuuttunut, ettei arvostelu ole oikeassa suhteessa koiran suoritukseen.

VIIRIÄISKOIRIEN NUO-, ALO-LUOKAN JA METSÄKOKEEN KOKO KAUDEN KESTÄVÄN KOKEEN JÄRJESTÄMISOHJE

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

Kokeen järjestäjänä toimii kennelpiiri tai sen jäsenyhdistys. Koekauden järjestelyistä huolehtii kennelpiiri.

Kokeen järjestäjä voi periä kultakin osallistujalta kohtuulliseksi katsottavan osanottomaksun. Osanottomaksun tarkoitus on peittää kokeen järjestelyistä aiheutuvat kulut.

Kokeen voi vastaanottaa Kennelliiton pätevä Viiriäiskoirien metsästyskokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvosteluoikeus.

Kokeeseen ilmoitaudutaan arvosteluoikeuden omaavalle ylituomarille puhelimitse, viimeistään koepäivää edeltävänä iltana, jolloin ylituomari pitää koeryhmälle ylituomaripuhuttelun.

Ylituomari voi myös yksin arvostella koiran.

Ilmoittautuminen tehdään sen kennelpiiriin ylituomarille, jonka alueella arvostelu aloitetaan

Jokainen koesuoritus on erillinen koe, josta täytetään sekä koirakohtainen pöytäkirja että koepöytäkirja.

Kokeen purkutilaisuus pidetään välittömästi, kuitenkin viimeistään viikon kuluessa suorituksesta. Tulos on voimassa, kun ylituomari on vahvistanut sen. Ylituomarin on lähetettävä tarkastamansa ja vahvistamansa koepöytäkirja sekä koirakohtainen pöytäkirja viikon kuluessa tuloksen vahvistamisesta kennelpiirille.

VIIRIÄISKOIRAKOKEIDEN PALKINTOTUOMAREIDEN OHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

1. Koeryhmä

Koeryhmän muodostavat palkintotuomarit ja koiranohjaaja. Ryhmän jäseniä ovat myös nimetyt palkintotuomariharjoittelijaa, opas ja NUO/ALO luokan kokeessa ajomiehiä. Koeryhmään kuulumattomat henkilöt, jotka saavat seurata koesuoritusta ryhmätuomarin valvonnassa, hyväksyy tapauskohtaisesti ylituomari.

1.1. Palkintotuomarin tehtävät

- 1) Palkintotuomarin on aina tuomarin tehtävään lähtiessään otettava mukaan koesäännöt ja todisteet, joista ilmenee hänen muodollinen pätevyytensä tehtävään. Palkintotuomarin tulisi osallistua ylituomarin puhutteluun.
- 2) Sääntöjä on noudatettava kirjaimellisesti. Palkintotuomariohjeita soveltaessaan on palkintotuomarilla mahdollisuus käyttää harkintaa, kunhan hän pystyy perustelemaan ratkaisunsa, eikä se ole ristiriidassa sääntöjen ja palkintotuomariohjeiden kanssa.
- 3) Mikäli sääolosuhteet muuttuvat koetteluun aikana koemaastossa sellaisiksi, että koiran koettelu voidaan katsoa eläinsuojelumääräysten vastaiseksi, on koettelu keskeytettävä, otettava yhteyttä ylituomariin sekä harkittava mahdollisuutta varamaastoon siirtymisestä.
- 4) Palkintotuomarin tulee arvioida koiran työskentelyä oikein. Hän ei saa antaa entisen tuntemuksen, kuulopuheiden, koiranohjaajan puheiden eikä aikaisempien koetulosten vaikuttaa arviointiin. Hänen on otettava huomioon vain se, minkä itse toteaa ja harkitsee oikeaksi. Toisaalta hän voi, niin harkittuaan, oman arviointinsa perusteena pitää myös palkintotuomaritoverinsa havaintoja.
- 5) Palkintotuomarin on kartettava liian nopeita johtopäätöksiä ja liiallista itsevarmuutta. Hänen tulee osoittaa eri tilanteissa sopeutumiskykyä ja joustavuutta ja hänen tulee suhtautua muihin ryhmän jäseniin ystävällisesti. Palkintotuomarin on otettava huomioon koiranohjaajan toivomukset, jotka eivät ole sääntöjen vastaisia tai kohtuuttomia eivätkä vaikuta haitallisesti kokeen kulkuun.
- 6) Palkintotuomarin on seurattava koko ajan mahdollisimman tiiviisti koiran toimintaa sitä kuitenkaan häiritsemättä. Eri ominaisuuksien arviointeja ei pidä kytkeä toisiinsa.
- 7) Koira on kytkettävä jokaisen arvostelukohdan jälkeen.
- 8) Koiran kokeilun tulee tapahtua arvotussa koemaastossa ellei koiran seuraaminen pakota ryhmää siirtymään koemaaston ulkopuolelle.
- 9) Varamaastoon voidaan siirtyä, jos koemaaston olosuhteet ovat sellaiset, ettei koiraa voida kokeilla arvotussa maastossa. Varamaastoon siirtymisestä päättää ryhmätuomari, ellei ylituomari ole saapuvilla tai nopeasti tavoitettavissa.
- 10) Jos koira joutuu kokeen aikana vaaraan, koeryhmän jäsenten velvollisuus on ryhtyä heti pelastustoimiin.

1.2. Ryhmätuomarin tehtävät

- 1) Ylituomarin nimeämä ryhmätuomari johtaa koeryhmää ja vastaa siitä, että ryhmä toimii viiriäiskoirakoesääntöjen, annettujen ohjeiden ja hyvän kenneltavan mukaisesti. Ryhmätuomarin on oltava ylituomarin puhuttelussa, ellei ylituomari ole erityisestä syystä antanut hänelle erivapautta.
- 2) Ryhmätuomari huolehtii palkintotuomareiden varusteiden tarkistuksesta ennen kokeen alkua. Hän päättää viime kädessä ryhmän yleisestä kulkusuunnasta ja liikkumisnopeudesta, koiran irtilaskun ajankohdasta ja paikasta sekä kytkemisestä ottaen huomioon koiranohjaajan kohtuulliset toivomukset. Ryhmätuomari antaa ryhmän jäsenille sijoittumista ja toimintaa koskevat ohjeet. Hän valvoo ja ohjaa myös palkintotuomariharjoittelijoiden työskentelyä. Ryhmätuomari huolehtii siitä, että mahdolliset ryhmään kuulumattomat henkilöt eivät häiritse kokeen kulkua tai palkintotuomarien työskentelyä.
- 3) Ryhmätuomarilla on velvollisuus harkintansa mukaan keskeyttää kokeen aikana vahingoittuneeksi todetun koiran koettelu. Jos koiran vahingoittuminen on niin lievä, ettei koiran koettelemista voida katsoa eläinsuojelumääräysten vastaiseksi, koetta voidaan jatkaa.
- 4) Ryhmätuomari kutsuu tarpeen vaatiessa palkintotuomarit neuvotteluihin. Hän suorittaa palkintotuomarien tekemien merkintöjen vertailun.
- 5) Jokaisen arvostelukohdan jälkeen, tulee ryhmänjohtajan selittää arvostelu koiranohjaajalle.
- 6) Ryhmätuomari luovuttaa arvostelukortit ylituomarille ja antaa suullisen selostuksen kokeen eri tilanteista ja arvosteluperusteista. Palkintotuomareiden ja tuomarikokelaiden tulisi tällöin olla paikalla, koiran ohjaaja saa myös olla läsnä.

Palkintotuomareiden tulee tarkistaa osaltaan, että koirakohtaiseen pöytäkirjaan tehdyt merkinnät ovat oikein suoritettut ja varmentaa ne allekirjoituksellaan.

1.3. Koiranohjaajaa koskevia ohjeita

Koiranohjaaja, jolla tarkoitetaan koiran omistajaa tai hänen edustajaansa, tulee noudattaa ylituomarin, ryhmätuomarin ja palkintotuomarin hänelle antamia ohjeita.

Koiralla tulee olla sama ohjaaja koko koepäivän ajan, pakottavissa tapauksissa ohjaajan vaihdon hyväksyy ylituomari. Koiranohjaajalla on oikeus esittää palkintotuomareille kohtuullisina pidettäviä toivomuksia esimerkiksi kulkusuunnasta ja liikkumisnopeudesta, mutta hän ei saa alituisilla toivomuksillaan eikä muutenkaan häiritä palkintotuomareiden toimintaa.

Jos koiranohjaaja ei noudata annettuja ohjeita, rikkoo sääntöjä, häiritsee palkintotuomareiden toimintaa tai esiintyy muuten hyvän tavan vastaisesti, tai hänen pyynnöstään ylituomarin hyväksymät ryhmään kuulumattomat henkilöt eivät noudata annettuja ohjeita tai häiritsevät kokeen kulkua ja tuomarien toimintaa, ryhmätuomari voi sulkea koiran kokeesta. Sulkeminen on heti tilaisuuden tullen ilmoitettava ylituomarille ja esitettävä perusteet tapahtuneelle.

Jos koiranomistaja luopuu kokeesta, hänen on siitä heti ilmoitettava ryhmätuomarille. Luopuminen on mahdollista arvonnän vahvistamisen ja koiran koetteluajan päättymisen välisenä aikana.

Jos koiranohjaajan näkemys tapahtumien kulusta on erilainen kuin palkintotuomareilla, hän voi ilmaista käsityksensä maastossa palkintotuomareille ja keskuspaikalla ylituomarille.

Kokeen aikana koiranohjaajan ja palkintotuomareiden välillä tulee vallita hyvä ja luottamuksellinen yhteishenki.

VIIRIÄISKOIRIEN METSÄSTYSKOE (WACH) NUORTEN LUOKKA / ALOKASLUOKKA (NUO/ALO) ARVOSTELUOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

Metsästyskokeiden tarkoituksena on metsästyksellisesti mahdollisimman todenmukaisissa olosuhteissa jalostusta varten arvioida osallistuvien koirien metsästysominaisuuksia ylösajavana ja monipuolisena jäljestävänä koirana.

Kokeen suunnittelu ja toteutus sekä arvostelukohdat

Kokeessa on seuraavat työskentelyvaiheet:

1-4 Jäniksen seuraaminen

5 Metsätyö

6 Vesityö

7 Reagoiminen laukauksiin

8 Nouto

9 Yhteistoiminta ja tottelevaisuus

Ennen arvostelua ylituomarin on varmistuttava siitä, että koemaasto ja riistamäärä ovat sellaiset, että koe voidaan toteuttaa määräysten mukaisesti mielekkäällä tavalla.

Saman tuomarin tulee arvostella koiran koko työskentely. Ylituomarin on osoitettava paikka, jossa suoritusvuoroaan odottavat koirat odottavat. Tuomari osoittaa yleisölle paikan, jossa se voi mahdollisimman hyvin seurata koetta koiria häiritsemättä.

Jäniksen seuraaminen

Tarkoituksena on arvioida koiran halua ja kykyä seurata haukkuen jäniksen jälkeä (hajuaisti, haukku, halu seuraamiseen, seuraamisvarmuus). Koiran tulee suorittaa ylösajo, ja seuraamisen päätyttyä sen on palattava ohjaajan luo viipymättä. Koiran suorituksen arvioinnin helpottamiseksi koe järjestetään mahdollisuuksien mukaan siten, että koira päästetään ylösajetun jäniksen perään avoimessa maastossa.

Koe järjestetään seuraavasti:

Tuomari, toimitsijat, koiran ohjaaja sekä mahdolliset katsojat muodostavat ajoketjun ja ajavat avointa maastoa. Kun ajoketju saa jäniksen liikkeelle, ketju pysähtyy ja koiralle, joka ei ole saanut nähdä jänistä, osoitetaan jälki. Koiran tulee halukkaasti ottaa jälki ja sen tulee haukkuen seurata sitä mahdollisimman tarkasti (vähintään 200 m). Koiranohjaaja saa auttaa koira viemällä sitä jäljellä n. 10 - 15 metriä. Tämän jälkeen koiran on työskenneltävä itsenäisesti.

Kaikki koirat tulee kokeilla mahdollisimman suotuisissa ja samanlaisissa olosuhteissa. Tutkaa käytetään koiran työskentelyn seuraamiseksi. Arvostelun varmistamiseksi voidaan koira tarvittaessa kokeilla useammalla jäniksen jäljellä.

Seuraavat kohdat arvioidaan:

1. Vainu

Vainun käyttö on monimuotoinen ominaisuus. Tarkoituksena on arvioida koiran kykyä tunkea ja analysoida vainun kohde sekä seurata jälkeä mahdollisimman hyvin. Liian pitkä työskentelymatka ei ole toivottavaa (yli 1500 metriä). Seuratun jäljen pituus tulee merkitä pöytäkirjaan.

Pisteitä annetaan normaalitilanteessa seuraavasti:

Pisteet	Riistajäljen pituus
0	Ei mitattavaa suoritusta
1	Alle 200 metriä
2	Vähintään 200 metriä
3-4	Yli 200 metriä, alle 500 metriä
5-6	Yli 500 metriä, alle 800 metriä
7-8	Yli 800 metriä
9	Yli 1500 metriä

2. Haukku

Haukun tulee olla rehellistä, eli haukun tulee alkaa heti, kun koira on ottanut jäniksen jäljen. Haukun tulee olla hyvin kuuluvaa, ja sen tulee kestää niin kauan, kun koira työskentelee jäljellä. Kova, harva tai harhaanjohtava löysä haukku on huomioitava, ja se aiheuttaa pistevähennyksiä. Löysän haukun ollessa kyseessä pisteiden perään laitetaan merkintä "L". Haukkumattomuus jäljellä on vakava virhe ja antaa tästä kohdasta nolla (0) pistettä. Haukku, joka alkaa myöhäisessä vaiheessa tai jossa on pitempiä taukoja, antaa vähemmän pisteitä, vaikka koira työskentelisikin varmasti jäljellä.

Pisteitä annetaan normaalitilanteessa seuraavasti:

Pisteet

0	Koira, joka ei hauku
1	Yksittäisiä haukahduksia, jotka eivät riitä jäljen suunnan seuraamiseksi
2-	Koirat, jotka toistuvasti ovat haukkumatta pidemmän matkan (yli 50 metriä), vaikka työskentelevätkin jäljellä varmasti. Haukusta on pystyttävä lukemaan jäljen suunta. Mikäli koira haukkuu vain jäljen alussa ja on sen jälkeen on haukkumatta, suoritusta ei saa hyväksyä. Mikäli koira on ensin haukkumatta (jäljen puoleenväliin asti) ja sen jälkeen haukkuu varmasti, suoritus hyväksytään pisteitä (2-3).
5-6	Koirat, joiden haukku alkaa myöhäisessä vaiheessa, vaikka työskentelevät jo jäljellä varmasti (n. 100 metriä) tai joiden haukku taukoaa toistuvasti lyhyitä jaksoja.
7-8	Koirat, jotka haukkuvat heti, kun ne työskentelevät jäljellä varmasti, ja jotka haukkuvat niin kauan kuin ne työskentelevät jäljellä tai rengastavat sitä. Mikäli koira hukkaa jäljen, esim. käännöksessä, haukun on tauottava, ja se saa alkaa vasta, kun koiran on taas löytänyt jäljen.

Löysän haukun arviointi (L); Koira on löysä matalasta haukkukynnyksestä ja laimeasta innostuksesta johtuen.

Pisteet

6 (L)	Koira, jolla muuten on luotettava haukku, mutta joka haukkuu myös rengastaessaan jälkikentän ulkopuolella.
4 (L)	Koira, joka seuraamisen jälkeen muuttumattomasti haukkuen seuraa paluujälkeä vähintään puolet matkasta. Jäljen on oltava vähintään 300 metriä. Koira, joka jatkuvasti haukkuu ennen irtilaskua ja jäljen ottamista, ja kun se on kaukana sivussa jäljestä. Nämä koirat saavat pisteeksi 4(L) vain jos voidaan osoittaa, että koiran haukku on rehellistä. Haukun rehellisyys osoitetaan avoimessa maastossa, jossa ei ole riistaa tai jälkiä, ja johon koira lasketaan irti.
1 (L)	Koira, jolla todistettavasti harhaanjohtava haukku. Koiran haukku katsotaan harhaanjohtavaksi, jos koira säännönmukaisesti haukkuu irti laskettaessa seuraamatta riistaa tai jälkeä.

3. Jäljestämishalukkuus

Jäljestämishalukkuudella tarkoitetaan koiran metsästysintoa ja motivaatiota seurata jäniksen jälkeä. Arvioinnissa on myös huomioitava, miten ja kuinka kauan koira seuraa jälkeä, hukat sekä liiallinen jäljestämishalukkuus.

Jäljestämishalukkuus arvioidaan sen perusteella, miten kauan koira kestää ja etenee jäljellä. Aika, joka kuluu jäljen luopumisesta kytkemiseen, ei ole arvioinnin kohteena. Koiran pyrkimys jäljen seuraamiseen, etenkin rengastaessa ennen jäljestä luopumista, osoittaa jäljestämishalukkuutta. Pitkittänyt rengastaminen ja sekava juokseminen ympäri, kun koira risteää jäljen mutta ei ota sitä, ei osoita jäljestämishalukkuutta. Aika, joka kuluu koiran jäljen ottamisesta jäljestä luopumiseen, on oleellinen jäljestämishalukkuutta arvioitaessa Aika merkitään pöytäkirjaan. Seuraamisen ollessa nopeaa ja varmaa, voidaan pisteitä jäljestämishalukkuudesta/ajasta korottaa hiukan.

Ohjearvot:

Pisteet	Aika, jonka koira käyttää jäljellä etenemiseen:
0	Ei mitään
1	Alle yksi minuutti
2-4	Noin yksi, alle kolme minuuttia
5-6	Noin kolme, alle viisi minuuttia
7-8	Noin viisi, alle kymmenen minuuttia.
9	Yli kymmenen minuuttia.

Innokas rengastaminen ja hakeminen ohjaajan lähistöllä eivät ole jäljestämishalukkuutta. On huomioitava, että jäljestämishalukkuus ei saa olla liian suuri. Liiallisen jäljestämishalukkuuden seurauksena seuraaminen on liian pitkäkestoista. Aika on mitattava huolellisesti.

4. Seuraamisvarmuus

Seuraamisvarmuudella tarkoitetaan koiran kykyä seurata jäniksen jälkeä varmasti sekä sopeuttaa nopeus vaikeusasteen mukaan. Mikäli koira kadottaa jäljen ja tulee hukka on se arvioitava ja merkittävä pöytäkirjaan. Seuraamisvarmuudessa arvioidaan koiran kyky sopeuttaa vauhti jäljen vaikeusasteen mukaan.

Pisteet

0	Koira, joka on niin epävarma, että se ei etene jäljellä
1	Koira, jolla jäljen löytämiseen menee huomattavasti enemmän aikaa kuin itse jäljellä työskentelemiseen
2-4	Koira, joka usein hukkaa jäljen, rengastaa laajasti ja löytäessään jäljen uudelleen, jäljestää sitä taaksepäin pidemmän matkan.
5-6	Koira, joka hukkaa jäljen käänöksissä, rengastaa oikein ja työskentelee pääasiallisesti varmasti.
7-8	Koira, joka sopeuttaa vauhdin jäljen vaikeusasteen mukaan ja joka pääosin jäljestää varmasti jälkikentässä (joka voi olla jopa 40 metrin etäisyydellä itse jäljestä tuuliolosuhteista riippuen). Jotta koiralle voi antaa 7-8 pistettä, koiran on seurattava jälkeä vähintään 500 metriä.

5. Metsätyö

Tarkoituksena on arvioida koiran halukkuutta ja kykyä itsenäisesti hakea läpi tiheä metsäalue ilman näköyhteyttä ohjaajaan. Lisäksi arvioidaan koiran käytös riistakontaktissa.

Toteutetaan seuraavasti:

Koiranohjaajalle osoitetaan alue, joka soveltuu aluemetsästyksen passimiehiä apuna käyttäen. Koiranohjaaja lähettää koiran tähän metsäalueeseen, mutta jää itse sen ulkopuolelle.

Koiran tulee itsenäisesti ja ripeästi hakea läpi osoitettu maasto ilman ohjaajan tukea. Koiran tulee haukkuen seurata löydettyä riistaa. Sen tulee kulkea kohti passimiehiä. Tultuaan passilinjalle koiran tulee keskeyttää seuraaminen ja nopeasti palata ohjaajan luokse.

Arvostelukohdat:

Hakuhalukkuus, -laajuus ja -tehokkuus sekä sopiva haun keskeyttäminen. Hakuhalukkuus ja -laajuus asetetaan haun tehokkuuden edelle. Jokaiselle koiralle osoitetaan oma maastoalue. Koirille annetaan 10 minuuttia haku-aikaa. Koiran tulee itsenäisesti ja ripeästi hakea läpi osoitettu maasto ilman ohjaajan tukea.

Esimerkkejä huomioitavaksi pisteytyksessä:

- Koira hakee itsenäisesti ilman ohjaajan tukea.
- Koiran käytös osoitetussa riistalöydön yhteydessä
- Koiran kyky hakea metsästettävä alue.
- Koiran hakuhalukkuus.
- Mikäli koira löytää jäniksen tässä osakokeessa, voidaan mennä kohtaan 1-4.
- Mikäli koira löytää muuta riistaa mainitaan se koepöytäkirjassa.

6. Vesityö

Arvioidaan koiran halukkuus mennä veteen sekä sen uimataito.

Toteutetaan seuraavasti:

Koira päästetään rannalle ja sen tulee itse vapaaehtoisesti tai käskystä mennä veteen ja uida. Mikäli koira ei itsenäisesti suoriudu tehtävästä, voidaan sitä tukea heittämällä esineitä veteen.

Koiran tulee pelottomasti mennä veteen ja uida.

Sovelletaan seuraavia ohjeita:

Pisteet

0	Ei mene veteen.
1	Menee veteen, ei ui.
2	Menee veteen toistettujen komentojen ja kelluvan esineen heiton jälkeen.
3-4	Menee veteen kelluvien heitettyjen esineiden perään.
5-6	Menee veteen käskystä ja uppoavan esineen heiton jälkeen.
7	Menee veteen pienen empimisen jälkeen
8	Menee empimättä veteen ja ui.

Koiran tulee uida vähintään kaksi metriä hyväksytyin suorituksen saamiseksi.

7. Reagointi laukauksiin

Tarkoituksena on arvioida koiran reaktiota laukauksiin. Koe suoritetaan, kun ryhmän kaikki koirat ovat suorittaneet kohdan "vapaa haku metsämaastossa".

Ammutaan kaksi (2) laukausta 20 – 30 metrin etäisyydellä koirasta, sen jälkeen kun koira on lähetetty irti ohjaajasta. Koira ei täten saa olla ohjaajan välittömässä läheisyydessä. Koiran katsotaan olevan täysin pelkäämätön, mikäli koira ei reagoi lainkaan tai osoittaa kiinnostusta. Voimakas paukkuarkuus on vakava virhe, jonka johdosta koiran suoritus tältä osin on hylättävä.

Mikäli koira osoittautuu hyvin paukkuaraksi ensimmäisessä laukauksessa, tämä osasuoritus keskeytetään.

Mikäli arviointi ei ole luotettava, koe uusitaan 30 minuutin kuluttua.

Pisteet

0	Koira, jota ei testata
1	Koira, joka on hyvin paukkuarka ja pelokas, ja joka laukauksen jälkeen (tai kiväärin nähdessään) hätääntyneenä hakeutuu ohjaajan luokse, eikä halua jatkaa hakua tai joka peloissaan pakenee ja vetäytyy ohjaajan ohjauksesta.
4	Koira, joka on paukkuherkkä ja laukauksen kuullessaan pelästyy ja arasti palaa ohjaajan luokse, mutta joka vastahakoisesti jatkaa hakua parin minuutin kuluttua.
8	Koira, joka laukauksen kuullessaan on välinpitämätön tai osoittaa kiinnostusta. Se voi palata ohjaajan luokse, mutta on nopeasti lähetettävissä uudestaan.

8. Nouto

Tarkoituksena on arvioida koiran kyky löytää ja noutaa haavoittunutta tai kuollutta pienriistaa maastosta.

Tuomarin tulee asettaa (vetää) lintu 80 m suoraan myötätuuleen. Lintujen tulee olla vähintään 100 metrin etäisyydellä toisistaan. Koira ei saa olla läsnä lintua asettaessa. Lintu asetetaan avoimesti jäljen loppuun. Jäljen vetänyt henkilö jatkaa suoraan eteenpäin, ja asettuu niin, että koira ei häntä huomaa, ja että hän voi seurata koiran työskentelyä. Tuomari osoittaa ampumakohdan ohjaajalle. Ohjaaja saa ohjata koiraa kytkettynä ensimmäiset 20 metriä, jonka jälkeen koira on laskettava irti. Ohjaajan on jätävä paikoilleen. Jos koira ei löydä riistaa, se voidaan lähettää jäljelle vielä kaksi kertaa. Mikäli koiran työskentelyä häiritsevät poikkeukselliset ulkoiset olosuhteet, koira voidaan arvostella toisella jäljellä. Testi tehdään kaikille koirille samanarvoisiin olosuhteisiin.

Arvioinnin kohteena on:

Noutohalukkuus, kyky löytää ja kantaa riistaa sekä nouto-ote

Koiran halukkuus tarttua riistaan palkitaan, oikeaoppisen luovutuksen vaatimuksia lievennetään.

Hyväksyttyyn suoritukseen vaaditaan:

Koira luovuttaa riistan tuomarille tai heittäjälle

Koira saadaan ohjaajan kannustuksella tarttumaan riistaan sekä nostamaan ja tuomaan sitä jonkun matkaa.

Koiraa, joka ei löydä riistaa, vahingoittaa sitä tai on selvästi välinpitämätön siitä, ei voida hyväksyä.

Pöytäkirjaan on merkittävä, mikäli koira vahingoittaa tai piilottaa riistaa.

9. Yhteistyö ja tottelevaisuus

Koiran yhteistyötä ja tottelevaisuutta arvioidaan koko koepäivän ajan. Erillistä yhteistyökoetta ei järjestetä. Yhteistyöaste arvioidaan koiran valppauden perusteella, sekä koiran ja ohjaajan välisestä yhteydestä. Arvioinnin kohteena on myös koiran kyky olla rauhallinen ja hiljainen passiivisena ollessaan. Koiran tulee myös tehdyn työn jälkeen nopeasti palaa ohjaajan luokse. Erityisesti koiran halua pitää yhteyttä arvioidaan.

Tuomari arvostelee koiran ja ohjaajan yhteistyötä koko koesuorituksen ajan koiran ollessa sekä passiivinen että aktiivinen. Kokonaiskuva on arvioinnissa olennainen. Koiran oma-aloitteista halua tehdä yhteistyötä ohjaajansa kanssa painotetaan.

Esimerkkejä huomioitavaksi pisteytyksessä:

- Koiran kyky pysyä rauhallisena ja tasapainoisena työvaiheiden aikana ja niiden välissä
- Koiran halu nopeasti ottaa yhteyttä ohjaajaan esim. palatessaan jäniksen jäljeltä
- Koiran halu luoksetuloon ohjaajan ollessa näköetäisyydellä

Riistan jäljellä ja metsätyössä noudatetaan seuraavia ohjeita:

- Koiralle, joka ei palaa 20 minuutin sisällä irtilaskemisesta tehdään 2 pisteen vähennys.
- Koiran koesuoritus keskeytetään, jos se jättää koalueen eikä palaa takaisin kohtuullisessa ajassa irtilaskemisesta.

Luoksetuloa on kokeiltava monta kertaa koepäivän aikana koiran ollessa näköetäisyydellä.

VIIRIÄISKOIREIN METSÄSTYSKOE (WACH) AVOIN LUOKKA (AVO) ARVOSTELUOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

Metsästyskokeiden tarkoituksena on metsästyksellisesti mahdollisimman todenmukaisissa olosuhteissa arvioida jalostuksellisessa mielessä osallistuvien koirien metsästysominaisuuksia ylösajavana ja monipuolisena jäljestävänä koirana. Normaalioloissa käytetään seuraavia arvosteluohjeita.

Kokeessa on seuraavat työvaiheet:

1. Metsätyöskentely
2. Reagoiminen laukauksiin metsässä
3. Reagoiminen laukauksiin vedessä
4. Vesityöskentely
5. Työskentely laahatulla jäljellä (lintu) 150 m
6. Työskentely laahatulla jäljellä (muu riistaeläin) 300 m
7. Nouto vedestä
8. Ohjattavuus
9. Verijälkityöskentely

1. Metsätyöskentely

Tarkoituksena on arvioida koiran halukkuutta ja kykyä itsenäisesti hakea läpi tiheä metsäalue. Koiran tulee itsenäisesti ja energisesti hakea riistaa alueelta ja haukkuen seurata sitä karkottaen sen alueelta.

Koe toteutetaan seuraavasti:

Koiranohjaajalle osoitetaan sopiva maasto. Koiranohjaaja lähettää koiran tähän maastoon. Jokaista koira arvioidaan vähintään 10 minuuttia. Mikäli koiran kyvystä löytää ja karkottaa riistaa ei saada selvyyttä, koira arvioidaan toisessa maastossa. Sama pätee, mikäli koira nopeasti palaa karkotuksesta.

Arvostelukohdat:

Hakuhalukkuus ja -laajuus.

Kohdatessa riistaa huomioidaan kirjattava koekertomukseen

2. Reagoiminen laukauksiin metsässä

Tarkoituksena on arvioida koiran reaktiota laukauksiin.

Ammutaan kaksi (2) laukausta (ei peräkkäin) 20 – 30 metrin etäisyydellä koirasta sen jälkeen, kun koira on lähetetty. Koira ei täten saa olla ohjaajan välittömässä läheisyydessä. Mikäli arviointi ei ole luotettava, koe uusitaan 30 minuutin kuluttua.

Sovelletaan seuraavia ohjeita:

Pisteet	Reaktio
8	Laukausvarma koira, joka laukauksen kuullessaan on välinpitämätön tai osoittaa kiinnostusta. Palaa ohjaajan luokse, mutta on nopeasti lähetettävissä uudestaan.
4	Koira, joka on paukkuherkkä ja laukauksen kuullessaan pelästyy ja arasti palaa ohjaajan luokse, mutta joka vastahakoisesti jatkaa hakua parin minuutin kuluttua.
0	Koira, joka on hyvin paukkuarka ja pelokas, ja joka laukauksen jälkeen (tai kiväärin nähdessään) hätäntyneenä hakeutuu ohjaajan luokse, eikä halua jatkaa hakua tai joka peloissaan pakenee ja vetäytyy ohjaajan ohjauksesta.

Mikäli koira saa pisteet 4 tai 0 on tämä merkittävä koepöytäkirjaan.

3. Reagoiminen laukauksiin vedessä

Tarkoituksena on arvioida koiran reaktiota laukauksiin vedessä. Koe suoritetaan vesityön yhteydessä. Lintu heitetään avoveteen. Koiran uידessa lintua kohti ammutaan laukaus samaan suuntaan. Koira ei saa reagoida laukaukseen, vaan sen tulee jatkaa vesityöskentelyä ja noutaa lintu.

Sovelletaan seuraavia ohjeita:

	Koiran reaktio laukaukseen
Hyväksytty	Laukausvarma; koira joka jatkaa työskentelyään reagoimatta laukaukseen
Hylätty	Laukausarka; Koira keskeyttää työskentelyn ja palaa ohjaajan luokse
Ei voida arvostella	Koira ei mene veteen, laukausta ei voida ampua

Mikäli koira ei ole laukausvarma, tämä tulee merkitä koepöytäkirjaan.

4. Vesityö

Tämä arvostelukohta suoritetaan välittömästi kohdan reagoiminen laukauksiin vedessä jälkeen. Laukausosion jälkeen tiheään kaislikkoon piilotetaan lintu niin, että ohjaaja tai koira ei sitä näe. Sijoittelun tulee olla sellainen, että koiran täytyy uida avovedessä saavuttaakseen kaislikon. Etäisyyden ohjaajasta lintuun tulee olla vähintään 30 metriä. Ohjaajalle osoitetaan suunta, jonka jälkeen koira lähetetään hakemaan ja noutamaan lintua.

Sovelletaan seuraavia ohjeita:

Koiran työskentelyhalukkuus ja hakuhalukkuus
Koiran tulee noutaa lintu, jotta arvostelukohta voidaan hyväksyä.
Koira ei saa vahingoittaa riistaa.

5. Työskentely laahattulla jäljellä. Yleisohje

Osallistuville koirille tulee järjestää mahdollisimman tasapuoliset olosuhteet, ja jäljet tulee pääosin vetää myötätuuleen. Jäljet tulee vetää vähintään 100 metrin etäisyydellä toisistaan. Jälkeä vedettäessä, koira ja ohjaaja eivät saa olla läsnä. Laahattu riista asetetaan avoimesti jäljen loppuun. Henkilö, joka on vetänyt jäljen, jatkaa samaan suuntaan ja asettuu niin, että hän näkee jäljen lopun häiritsemättä koira. Tuomari osoittaa jäljen alun. Ohjaaja saa ohjata koira kytkeytyä ensimmäiset 20 metriä, jonka jälkeen koira on laskettava irti. Koiran tulee nopeasti ja varmasti löytää riista, noudettava hyvällä otteella sekä palattava heti ohjaajan luokse. Perusteettomat riistan pudotukset johtavat pistevähennyksiin. Mikäli koira ei löydä riistaa, se voidaan lähettää jäljelle vielä kaksi kertaa. Mikäli koiran työskentelyä häiritsevät poikkeukselliset ulkoiset olosuhteet, koira voidaan arvostella toisella jäljellä. Osasuoritusta ei voida hyväksyä, jos koira vahingoittaa riistaa.

Arvioinnin kohde:

Jäljestys- ja noutokyky

Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan:

Koira jäljestää välttävästi ja noutaa riistaa vahingoittamatta sitä.

5.1 Laahausjälki jälki - lintu. 150 m

Jäljen tulee olla 150 metriä pitkä sisältäen kaksi n. 90 asteen kulmaa. Maaston tulee olla avointa ja kasvillisuuden tulee olla matalaa (ruohikko, sänkipelto tai muu vastaava)

5.2 Laahausjälki muu riistaeläin. 300 m

Jänistä tai kania vedetään 300 metriä. Jäljellä on kaksi n. 90 asteen kulmaa. Vähintään viimeiset kaksi kolmasosaa jäljestä on vedettävä metsämaastoon.

6. Sorsan nouto

Kohdan arvioinnissa kaikki vesityöskentelyn yhteydessä tapahtuva nouto on huomioitava. Kohdat 3 ja 4 arvostellaan yhdessä tätä kohtaa pisteytettäessä. Kohdat 3 ja 4 on oltava hyväksytysti suoritettuja, jotta vesinoudosta voi antaa arvostelun hyväksytty.

Arvioinnin kohde:

Koiran kyky noutaa

Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan:

Koira noutaa molemmat linnut vahingoittumattomina

7. Ohjattavuus

Ohjattavuus osoittaa sen, että koira on koulutettu ja valmennettu käyttökelpoiseksi metsästyskoiraksi. Ohjattavuus osoitetaan sillä, että koira on rauhallinen ja hiljainen levossa, ei vedä hihnasta tai vingu kun muut koirat työskentelevät tai muutoin ovat häiriöksi koepäivän aikana. Koira on arvioinnin kohteena koko koepäivän, myös koeosioden välillä. Koira joka katoaa koeosion aikana eikä palaa kohtuullisessa ajassa, hylätään ko. osion arvostelussa. Koiralle ei voida vaatia arvioinnin jatkumista.

8. Verijälkityöskentely

Koiraa ei arvostella tässä kohdassa, jos se on palkittu MEJÄ- tai VAHI-kokeessa. Tässä koeosiossa ei anneta pisteitä, vaan käytetään ainoastaan arvostelua HYVÄKSYTTY / HYLÄTTY.

Sovelletaan seuraavia ohjeita:

Verijälkeen, joka on 400 metrin mittainen, käytetään 250 ml verta. Jälki veritetään joko pisaroina tai sienien avulla (leimaten). Jäljen on oltava vähintään 2 tuntia vanha, kahdella kulmalla ja suoran keskivaiheella tulee olla verinen, haavakon makaus. Verijälki tehdään metsämaastoon. Verta tulee käsitellä niin, että sitä ei tule oksiin tai maahan verijäljen viereen. "Ampumapaikka" merkitään möyhentämällä maata, ja makaus merkitään ylimääräisellä verellä ja möyhentämällä maata. Jälki merkitään niin, että tuomaristo voi seurata merkittyä jälkeä, mutta kuitenkin niin, että ohjaajalla ei ole siitä apua. Hirvieläimen sorkka laitetaan jäljen loppuun ennen työskentelyn aloittamista. Sorkan asettaneen henkilön on poistuttava myötätuuleen, ja sijoitettava sellaiseen paikkaan, että koira tai ohjaaja ei häntä huomaa.

Tuomaristo osoittaa ohjaajalle "ampumapaikan", ja siitä koiran ja ohjaajan on itsenäisesti työskenneltävä jäljen loppuun.

Tuomarit ja oppaat seuraavat koiraa ja ohjaajaa etäisyydeltä myös koiran poiketessa jäljeltä. Ohjaajan ilmoittaessa että koira ilmaisee veren tai jäljen, tuomarin tulee huomioida tämä vahvistamatta ohjaajalle onko koira jäljellä vai ei. Koiranohjaaja voi merkitä koiran ilmaisun.

Koiranohjaajan halutessa kulkea jäljellä eteen- tai taaksepäin, hänen on itse esittävä jälki. Tuomarit seuraavat etäisyydellä. Vain ohjaajan ilmoittamat koiran merkinnät varmennetaan.

Koiran hukatessa jäljen kykenemättä korjaamaan virhettään sadan metrin sisällä tai kulkematta eteenpäin tai taaksepäin ohjaajan avustamana, on tuomarin ilmoitettava tästä. Koiranohjaajan on tämän jälkeen itsenäisesti löydettävä takaisin jäljelle. Mikäli koira hukkaa jäljen enemmän kuin kaksi kertaa, arvosanana on korkeintaan välttävä.

Tuomari voi keskeyttää tämän kohdan välttävän tai hylätyn suorituksen vuoksi.

Mikäli koira jättää sorkan sen löydettyään, sitä ei katsota virheeksi.

Katsojat saavat seurata tuomaristoa ainoastaan koiran ohjaajan suostumuksella.

Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan:

Koira jäljestää sopivalla nopeudella ja löytää jäljen loppuun.

VIIRIÄISKOIRIEN METSÄSTYSKOE METSÄKOE (WACH-M) ARVOSTELUOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 16.8.2011. Voimassa 1.8.2012 alkaen.

KOKEEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS SEKÄ ARVOSTELUKOHDAT

Koe voidaan järjestää normaalina yhden päivän kokeena tai koko kauden kestäväenä kokeena. Koe voidaan myös järjestää metsästyksen yhteydessä.

Ennen arvostelua tuomarin on varmistuttava, että koemaasto ja riistamäärä ovat sellaiset, että metsästyskoe voidaan toteuttaa määräysten mukaisesti mielekkäällä tavalla.

Jotta koesuoritus voidaan hyväksyä, on kokonaiskoeajan oltava vähintään 90 minuuttia. Mikäli koiran työskentely on ala-arvoista, koe voidaan keskeyttää aikaisemmin. Järjestelyissä on pyrittävä siihen, että toteutus on mahdollisimman metsästyksenomainen. Koesuoritusta tekevälle koiralle on annettava mahdollisuus työskennellä itsenäisesti. Mikäli toiset koirat ovat häiriötekijänä, on tärkeää, että koetta suorittava koira jatkaa itsenäistä työskentelyä. Arvioinnin kohteena on koiran itsenäinen työskentely, ja siksi koe keskeytetään heti, jos toinen koira liittyy seuraamiseen. Koiria, jotka toistuvasti sekaantuvat muiden koirien työskentelyyn, ei saa hyväksyä eikä palkita. Koiran käytös sen kohdatessa haavoittunutta ja kuollutta riistaa on tärkeä huomioida. Erityiset huomiot kirjataan koekertomukseen.

Metsäkokeen tarkoituksena on arvioida koiran halukkuutta ja kykyä tehokkaasti ja itsenäisesti hakea läpi koko koealue. Koiran käytös riistakontaktissa on arvioitava. Olosuhteet on otettava arvostelussa huomioon. Hyvät olosuhteet eivät laske koiran suorituksen arvoa, mutta huonot olosuhteet korottavat sitä.

Koe toteutetaan seuraavasti:

Koiranohjaajalle osoitetaan maasto, joka soveltuu aluemetsästyksen passimiehiä apuna käyttäen. Koiranohjaaja lähettää koiran tälle metsäalueelle mutta jää itse sen ulkopuolelle.

Seuraavat työskentelyn vaiheet ovat arvioinnin kohteina:

1. Haku

Lähtökohtaisesti koira päästetään irti metsästettävän alueen reunalla riistan häiritsemisen välttämiseksi. Metsästettävälle alueelle voidaan siirtyä, mutta se vaikuttaa alentavasti pisteilyyn. Koiran hakua ei tule arvioida siirtymisen aikana, pääpaino arvostelussa kohdistuu aikaan ennen mahdollista siirtymistä metsästettävälle alueelle. Koiran tulee osoittaa itsenäistä ja arastelematonta hakua. On tärkeää, että koira osoittaa haluavansa löytää riistaa. Ohjaajalla on oikeus hienovaraisesti tukien kannustaa koira jatkamaan hakua. Liian laaja haku ilman yhteyttä ohjaajaan ei ole toivottavaa. Mikäli koiran hakutyöskentelyn tehokkuus ja peittävyys voidaan varmistaa teknisten apuvälineiden avulla, voidaan pisteitä korottaa, jos kokonaisarvostelu antaa viitteitä siitä, että koiran haku on hyväksyttävää. Koiran hakua arvioitaessa on alueen riistatiheys myös huomioitava.

Mikäli koira ei halua poistua ohjaajan luota, tuomarilla on oikeus keskeyttää osakoe.

Koiran tulee itsenäisesti ja ripeästi hakea läpi osoitettu maasto ilman ohjaajan tukea.

Arvostelukohdat: Hakuhalukkuus, haun laajuus.

1	Liian suppea haku.
2	Hakulenkit alle 2 minuuttia, puutteita hakuhalukkuudessa.
3	Hakulenkit 2-5 minuuttia, hyväksyttävä hakuhalukkuus.
4	Hakulenkit 5-10 minuuttia, itsenäinen haku, hyvä hakuhalukkuus.
5	Hakulenkit 10 minuuttia ja sen yli, itsenäinen haku, erinomainen hakuhalukkuus.
6	Liian laaja haku ilman yhteyttä ohjaajaan.

2. Kyky löytää riistaa

Koiran kyky löytää riistaa tulee osoittaa siten, että koiran tulee hakea ja löytää riistan jälkiä. Koira ei saa kieltäytyä hakemasta tiettyä riistalajia. Arvioitavana on koiran kyky hyödyntää hakulenkkejä sekä aistejaan riistan nopeaan löytämiseen. Jos koira löytää jäljen, on jäljen löytymisen johdettava karkotukseen. Ei ole toivottavaa, että koira kertaa jälkiä. Kolme (3) pistettä voidaan antaa vain, jos vähintään yksi seurattu riistaeläin on varmuudella todettu joko näkö- / kuulohavainnon tai jäljen perusteella. Koira, joka todistettavasti kieltäytyy ajamasta ylös tiettyä riistaa tai joka ei ole löytänyt riistaa, ei voi saada yhtä (1) pistettä enempää tässä arvostelukohdassa.

Arvostelukohdat: Koiran tehokkuus ja kyky karkottaa riistaa

- 1 Koira ei löydä riistaa, kieltäytyy karkottamasta tiettyä riistaa.
- 2 Osoittaa puutteellista kykyä löytää riistaa, esim. kertaa jälkiä, puutteellinen kyky arvioida jälkeä.
- 3 Osoittaa hyvää kykyä löytää riistaa
- 4 Osoittaa erityisen hyvää kykyä löytää riistaa
- 5 Osoittaa erinomaista kykyä löytää riistaa.

3. Seuraamisaika

Koiralla tulee olla sopiva seuraamistapa, sen tulee työskennellä tiiviisti jäljellä, ja niin pitkään kun seurattava eläin on metsästettävän alueen sisällä. Koiran tulee varmasti ja sitkeästi työskennellä jäljellä. Sen tulee mahdollisen hukan tullessa osoittaa, että sillä on kyky ja halu selvittää hukka. Koira, joka keskeyttää seuraamisen tai seisonnan perusteettomasti lyhyen ajan jälkeen (alle 5 minuuttia), ei voi saada hyväksyä tulosta. Koiralle, joka todistettavasti kieltäytyy seuraamasta tiettyä riistaa, ei voida antaa enempää kuin 2 pistettä tästä arvostelukohdasta.

Koiran kyky varmasti ja tarkoituksenmukaisesti seurata nisäkäsriistaa, niin kauan kuin eläin pysyy metsästettävällä alueella, arvioidaan. Koiran tulee seurata kaikkia riistalajeja.

Arvostelukohdat: Koiran kyky seurata jälkeä ja sovittaa nopeus vaikeusasteen mukaan.

- 1 Koira seuraa alle 2 minuuttia. Koira, joka selvästi seuraa ainoastaan ilmavainua.
- 2 Seuraa alle 5 minuuttia ja keskeyttää perusteettomasti Ei seuraa löytyynyttä riistaa.
- 3 Seuraa 15 - 20 minuuttia.
- 4 Seuraa 5 - 10 minuuttia. Sopiva seuraaminen.
- 5 Seuraa 10 - 15 minuuttia. Sopiva seuraaminen.
- 6 Seuraa yli 20 minuuttia. Koira ottaa kiinni tai vahingoittaa terveen sorkkaeläimen.

4. Haukku

Tässä arvioinnin kohteena on koiran haukku; sen rehellisyys, kuuluvuus ja tiheys. Koiran tulee haukkua, kun se varmuudella työskentelee jäljellä. Haukun tulee olla niin tiheää, että seuraamisen etenemistä voi vaivatta havainnoida. Sopiva kuvaus haukun kuuluvuudesta rastitetaan tuomaripöytäkirjaan.

Tarkoituksena on arvioida koiran haukku, jonka tulee olla rehellinen, hyvin kuuluva ja sen tulee kestää niin kauan kuin koira työskentelee jäljellä.

Arvostelukohdat: Rehellisyys, haukun tiheys.

- 1 Koira seuraa hiljaa, tai haukkuu vain näköetäisyydellä.
- 2 Koira, joka seuraa niin harvalla haukulla, että seuraamista ei voi havainnoida.
- 3 Koira, jolla on hiukan harva haukku.
- 4 Koira, jolla seuraamisen aikana on tiheä rehellinen haukku.
- 5 Koira, jolla on hiukan löysä haukku.
- 6 Koira jolla on harhaanjohtavan löysä haukku.

5. Yhteistyö

Tässä arvioinnin kohteena on koiran yhteys- ja yhteistyöhalu ohjaajaan. Luoksetuloa kokeillaan, kun koiran on näköpiirin ulkopuolella ja mikäli mahdollista myös, kun koira seuraa riistaa haukkuen. Ellei koira palaa *kohtuullisen ajan sisällä siitä*, kun se on päästetty irti, työskentely on hylättävä, ja tuomarilla on oikeus keskeyttää koe.

Tarkoituksena on arvioida koiran yhteistyö ohjaajan kanssa. Riistan seuraamisen jälkeen koiran on nopeasti palattava ohjaajan luo. Koiran on tultava kutsusta luokse sen ollessa ohjaajan näköpiirin ulkopuolella sekä mieluiten myös käynnissä olevan riistaseurannan aikana.

Arvostelukohdat: Koiran halu yhteistyöhön ohjaajan kanssa

- 1 Koira, joka ei pidä yhteyttä ohjaajaan eikä palaa ohjaajan luo tunnissa, eikä tule kutsusta luokse.
- 2 Koira, joka noudattaa huonosti luoksetulukutsua. Puutteellinen palaaminen ohjaajan luo.
- 3 Koira, joka osoittaa hyväksyttävää yhteistyöhalua.
- 4 Koira, joka paikallistaa ohjaajan nopeasti, ja tulee haulta nopeasti kutsuttaessa.
- 5 Koira, jonka työskentelyn voi keskeyttää sen seuratessa riistaa.

PALKITSEMINEN

Metsäkokeessa sovelletaan arvostelua HYVÄKSYTTY/HYLÄTTY (tummennetut alueet osoittavat työskentelyä, jota ei voida hyväksyä). Jotta koiran suoritus olisi kokonaisuudessaan hyväksytty, vaaditaan jokaisesta osa-alueesta hyväksytty suoritus.